

29.4.2019

VN/1723/2019

Maa- ja metsätalousministeriö

Viite Lausuntopyyntönnö 12.3.2019, MMM013:00/2017
Hänvisning

Asia Lausunto hallituksen esityksestä kasvinterveyslaiksi sekä laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain
Ärende 1§:n muuttamisesta

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt ympäristöministeriöltä lausuntoa hallituksen esityksestä kasvinterveyslaiksi sekä laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1§:n muuttamisesta.

Ilmastonmuutoksen kiihtyessä ja kansainvälisen kaupan lisääntyessä todennäköisyys uusien kasvintuhoojien saapumiselle Suomeen kasvaa, joten tarvitaan tehokkaita toimia niiden leviämisen estämiseksi. Kasvinterveyden suojeleminen on tärkeää maa- ja metsätalouden, luonnon monimuotoisuuden ja vieraslajien leviämisen ehkäisemisen kannalta. Jos kasvintuhoojien leviäminen voidaan ennaltaehkäistä, myös tarve käyttää ja hyväksyä uusia kasvinsuojeluaineita Suomessa vähenee.

Ehdotetulla kansallisella kasvinterveyslailla muun muassa täydennettäisiin Euroopan unionin kasvinterveysasetuksen säätelyä. Ympäristöministeriö pitää tarpeellisena kansallisia säädöksiä EU:n kasvinterveysasetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävistä riskinhallintatoimista kuten muun kuin kasvinsuojeluasetuksella säädellyn kasvintuhoojien leviämisen estämisestä sekä biologisessa torjunnassa ja pölytyksessä käytettävien makroeliöiden säätelyn säilyttämisestä.

Ehdotetun lain 3 § tarkoittaman kasvinterveydestä vastaavan henkilön nimeäminen ammattimaisille toimijoille on perusteltua, jotta riittävä osaaminen yrityksissä saadaan turvattua.

Ympäristöministeriö kannattaa biologisessa torjunnassa ja pölytyksessä käytettävien makroeliöiden markkinoinin, käytön ja varastoinnin säätelyn säilyttämistä kansallisessa lainsäädännössä sekä kyseisen säädöksen selkiyttämistä. Ilmoitus- tai luvanvalvontavastuu, joka koskee kaikkia toimijoita, mukaan lukien yksityishenkilöt ja tutkimustoiminta, on suojelun tason takaamiseksi tarpeen.

Pykäläkohtaiset huomiot

4 §:n (Kasvintuhoojien hävittämistä ja leviämisen estämistä koskevat toimenpiteet) perustelujen mukaan jos tuhoaja leviää luonnonsuojelualueelle, voitaisiin myös siellä ryhtyä välttämättömiin torjuntatoimenpiteisiin luonnonsuojelulain 14 § 2 momentin nojalla. Kyseisen luonnonsuojelulain säännöksen mukaan luonnonsuojelualueella saadaan tilanteen niin vaatiessa ryhtyä pelastuspalvelun, palontorjunnan, rajavalvonnan, eläintautien vastustamisen sekä eläinsuojelun

edellyttämiin välttämättömiin toimenpiteisiin. Kasvinterveyslakia koskevan esityksen perustelujen mukaan niillä luonnonsuojelualueilla, jotka kuuluvat Natura-verkoston, tulevat lisäksi sovellettaviksi luonnonsuojelulain 10 luvun tarkoittamat Natura-verkosta koskevat erityissäännökset. Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että esityksen perusteluissa todetaan, että Natura-alueiden osalta tulee olla ennen toimenpiteisiin ryhtymistä yhteydessä luonnonsuojeluviranomaiseen (alueellinen ELY-keskus). Ympäristöministeriö toteaa lisäksi, että esityksestä ei käy ilmi voiko luonnonsuojelualueella tapahtuneesta kasvintuhoojan hävittämisestä aiheutuneista kustannuksista saada korvausta vastaavasti kuin esityksen 31 ja 32 §:issä säädetään elinkeinoille aiheutuvista kustannuksista.

20 § *Virka-apu*. Toimivaltainen viranomainen voisi lakiesityksen mukaan tarvittaessa saada virka-apua poliisilta, rajavartiolaitokselta, tullilta ja pelastusviranomaisilta säädösten mukaisten tehtävien suorittamiseksi. Voitaisiin harkita, tulisiko tässä yhteydessä mainita myös Metsähallitus erityisesti valtion maiden luonnonsuojelualueiden osalta.

28 § *Päätösvallan siirtäminen eräissä tapauksissa*. Ruokavirasto voisi päättää pakkokeinojen käytöstä yhdenkin ELY-keskuksen alueella, jos virasto katsoo, että ELY-keskuksen toimet ovat riittämättömiä. Saman tyyppisesti säädetään myös 7 §:ssä: jos tuhoaja on merkittävä tai toimenpiteet merkittäviä, Ruokavirasto voi tehdä ELY-keskuksen sijaan päätöksen. Viranomaisten vastuunjaon selkeyttä voisi olla vielä tarpeen tarkastella perustuslain edellytysten toteutumisen kannalta. Lisäksi säädösehdotuksessa voisi avata tarkemmin syitä, joiden perusteella ELY-keskuksen toimet katsottaisiin riittämättömiksi lain soveltamisen selkeyttämiseksi.

Lopuksi ympäristöministeriö kiinnittää huomiota siihen, että esityksen mukaan biologisessa torjunnassa käytettävien ns. makroeliöiden käyttö voidaan kieltää, jos ne aiheuttaisivat uhkaa kasvinterveydelle. Myös sellaisten tilanteiden varalle, joissa makroeliöiden käytöstä aiheutuisi uhkaa esimerkiksi luonnon monimuotoisuudelle, tulisi niiden käyttö olla mahdollista kieltää.

Tämä lausunto on valmisteltu ympäristönsuojeluosaston ja luontoympäristöosaston yhteistyönä.

Kansliapäällikkö

Hannele Pokka

Neuvotteleva virkamies

Eeva Nurmi